

85
ET

FACTS

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

ISSN 1725-7026

Töökoha riskide hindamine, kõrvaldamine ja oluline vähendamine Agentuuri aruande kokkuvõte

Sissejuhatus

Riskihindamine on töötervishoiu ja tööohutuse eduka juhtimise alus ning tööõnnetuste ja kutsehaiguste vähendamisel ülioluline. Tulemuslik riskihindamine võib parandada peale tööohutuse ja töötervishoiu ka ettevõtte üldisi äritulemusi.

Aruanne toetab tervislike töökohtade riskihindamise Euroopa kampaaniat (2008/2009), pakkudes teavet, kuidas saab töökohal edukalt sekkuda ja riskid kõrvaldada või neid oluliselt vähendada. Aruanne on suunatud neile, kes vastutavad riskihindamiste tegemise eest töökohas ja otsustavad võetavad ennetusmeetmed.

Aruandes on põhjalikult kirjeldatud 18 ning kokkuvõttena seitse näidet mitmesugustest elukutsetest ja majandusharudest kogu Euroopas. Näited osutavad, kuidas ettevõtted hindavad riske ja nendega tegelevad. Mõni ettevõtte on tuvastanud riski kõrvaldanud või ennetab seda, teised on oluliselt vähendanud riski suurust. Riskide hindamiseks ja nendega tegelemiseks võetud meetmeid saab kasutada ka teiste sarnaste elukutsete ja majandusharude korral ning muudes Euroopa Liidu liikmesriikides. Mõistagi tuleb ülevõetavad meetmed konkreetse majandusharu või töökohaga kohandada.

Aruande peamised järeldused

Mitut riski saab täielikult vältida või kõrvaldada. Sellisel juhul hinnatakse jääkrisk väga väikeseks või puuduvaks. Aruanne näitab, kuidas saab selliseid tulemusi saavutada, näiteks elektrivoolu, esemete käsitlemise, ohtlike ainetega kokkupuute või müra riskide osas.

Kui riske ei saa täielikult kõrvaldada, on enamiku võetud meetmete eesmärk võidelda riskiga selle tekkekohas, st ennetusmeede on keskendunud riskiallikale. Tulemuseks on sageli riski vähenemine palju väiksemale tasemele. Aruanne esitab selliseid näiteid tööõnnetuste ennetamisel ja töökorralduses ning tolmu, saepuru ja elektromagnetväljadega kokkupuute korral.

Põhilised edutegurid

Tõhusa riskihindamise aruandes loetletakse järgmised põhilised edutegurid:

- Üksikasjalik riskihindamine on riski tõhusa kõrvaldamise või vähendamise loogiline ja struktuurne eeldus.
- Hea motivatsioon tähtsa ja mõjuvõimsa rühma poolt (nt osakond, töötajate komitee, tööandja). Hea motivatsioon riskide või konkreetse riski vähendamise meetme algatajate poolt ning

Foto: Matti Saari (Skanska; Soome)

muude ettevõttesiseste või -väliste poolte tugeva vastuseisu puudumine.

- Tippjuhtkonna toetus. See on väga oluline, sest tagab projekti jaoks vajalike ressursside, näiteks eelarve, töötajate ja seadmete eraldamise.
- Asjakohaste tegutsejate, näiteks töötajate endi, personali- ja finantsosakonna või tööohutuse ja töötervishoiu spetsialistide kaasamine. Tähtis rühm, keda tuleb motiveerida ja kaasata algusest peale, on töötajad. Peale riskianalüüsi enda tuleb nad kaasata ka võimalike lahenduste leidmisel ja rakendamisel. Töötajate praktilistest ja üksikasjalikest teadmistest, samuti nende pädevusest on kasutusvõimalike ennetusmeetmete väljatöötamisel sageli suur kasu.
- Mõjusate võimalike lahenduste, parima tava ning teadus-tehnoloogiliste uuenduste kohta head teadmised ning nende põhjalik analüüs.
- Riskihindamise põhiosaliste vastastikune usaldus ja koostöövalmidus.
- Ennetus- või kaitsemeetmete võtmisel oluliste takistuste puudumine. Takistused võivad olla näiteks järgmised:
 - majandustõkked, näiteks majandusressursside puudumine või hinna ja tulu negatiivne suhe;
 - kasutatavate lahenduste, näiteks alternatiivse tehnoloogia, seadmetiku või tööprotsessi puudumine;
 - riski ümbersuunamise kahjulik mõju teistele (töötajatele, osakondadele).

Muud edutegurid

Peale põhiliste edutegurite, mis on alati samad, näitab näidete analüüs, et võib olla ka muid edutegureid, mis motiveerivad osalisi probleemi lahendamisel süvenema tavalisest rohkem ja saavutama keskmisest paremaid tulemusi. Sellised tegurid on näiteks järgmised:

- hea motiveeritus olla majandusharus parim või lihtsalt nii hea kui võimalik, samuti parandada ettevõtte mainet või parandada tööohutuse ja töötervishoiu osakonna mainet;
- riskianalüüsis käsitletava töökoha (või ohustatud inimeste) olulisus tööprotsessides;
- olemasolev raskus asendada haigestunud töötajaid;
- olemasolevad siseressursid tuvastada (ja arendada) toimivaid lahendusi;
- suurte riskide vastu lihtsate lahenduste olemasolu;
- olemas on ennetus- või kaitsemeetmete korralik ja toimiv jälgimise kord (kas meetmeid tegelikult rakendatakse? kas meetmed mõjuvad? kas meetmed on asjakohased ja piisavad?);
- sisuliselt või vormiliselt keerukate lahenduste korral välise toetuse olemasolu;
- avalikkuse toetus VKEdele (näiteks kogu sektoris);
- motivatsioon vähendada suure riskiga elukutsete või piirkondadega seotud tööõnnetuste ja kutsehaiguste kulusid.

Kui need lisategurid lisada põhilistele eduteguritele, on võimalik riskide tunduv vähendamine või isegi täielik kõrvaldamine.

Enamiku käsitletud juhtumite korral kasutatakse korraka mitut ennetuspõhimõtet (riskide kõrvaldamine tekkekohas, töö kohandamine töötajaga, töö kohandamine tehnika arenguga, töötajate juhendamine jt). Selliste mitmepõhimõtteliste meetmete kasutamine on ka ise oluline edutegur.

Korraliku riskihindamise eelised

Käsitletud juhtumid näitlikustavad korraliku ja üksikasjaliku riskihindamise mitut eelist töökoha riskide kõrvaldamisel või olulisel vähendamisel:

- tervislikud ja ohutud töökohad (vähem haiguspuhkusi, väiksem personalivoolavus, motiveeritumad töötajad, vähem kaebusi, parem töökeskkond, vähema müra, parema tööasendi ja kuumuse puudumise tõttu suurem mugavus jt);
- väiksemad tööõnnetustest ja kutsehaigustest põhjustatud kulud;
- mõnel juhul tähendab uus lahendus kokku vähem kulusid kui vana lahendus või olukord;
- peale selle, et tehtavad muudatused (töökoha ümberkorraldamine, uued või kohandatud seadmed, uued tööprotsessid)

muudavad töö ohutumaks ja tervislikumaks, muutub töö ka tõhusamaks ja tootlikumaks;

- rakendatav lahendus tähendab, et konkreetset tööd saab teha senisest rohkem inimesi (näiteks kui selle tegemiseks ei ole enam vaja füüsilist jõudu).

Nii parandab süstemaatiline riskihindamine tööohutust ja töötervishoidu ning ettevõtte äritulemusi üldiselt.

Juhtumiuuring – süstlatorkevigastuste ennetamine – Baden-Württembergi haiglad

Projektis võeti kasutusele uued kaitsevahendid koos töötajate koolitamisega ja õpetamisega, et vähendada haiglatöötajate saadavate süstlatorkevigastuste arvu. 12 kuu jooksul vähenes süstlatorkevigastuste arv nullini.

Juhtumiuuring – raskuste käsitlemise vähendamine – jahitootja Azimuth Yachts

Väikelaevaettevõtte tegi raskuste käsitlemise riskide eelhindangu ja leidis, et eelkõige oli probleeme sõuvõlli paigaldamisel. Riskide vähendamiseks ehitati võlli toestamise vanker, mis täielikult muutis sõuvõlli paigaldamise viisi, sest vähendas vajadust käsitseda raskusi.

Kuidas aruannet hankida?

Inglisekeelne aruanne on täies mahus olemas agentuuri veebilehel aadressil <http://osha.europa.eu/en/publications/reports/TEWE09001ENC/view>

Allalaadimine on tasuta.

Käesolev teabeleht on kõigis Euroopa Liidu ametlikes keeltes olemas aadressil <http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets>

Lisateave

„Tervislikud töökohad – hea teile, hea ettevõttele“ on Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuuri (EU-OSHA) 2008/2009. aasta Euroopa kampaania, mis toimub enam kui 30 riigis, sealhulgas kõikides Euroopa Liidu liikmesriikides. Käesolev teabeleht ilmub nimetatud kampaania toetuseks.

Teised sama sarja teabelehed ja riskihindamise lisateave on aadressil <http://osha.europa.eu/topics/riskassessment>

Neid materjale täiendatakse ja uuendatakse pidevalt. Euroopa kampaania otselink on <http://hw.osha.europa.eu>

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, HISPAANIA

Tel +34 944794360, faks +34 944794383

E-post: information@osha.europa.eu

© Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur. Reprodutseerimine on lubatud allikale viitamisel. Printed in Belgium, 2009.

